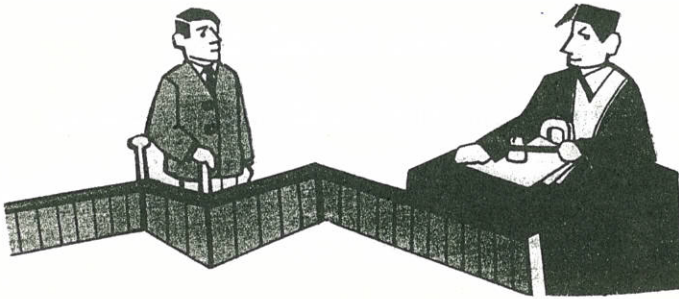

"หลักการและแนวทางในการ ประนีประนอมยอมความในศาล"

กฎหมาย ไกล่เกลี่ย

* โชติช่วง ท้าววงศ์

ศาลแพ่งเปิดโครงการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความได้ไม่นาน ก็ปรากฏว่า ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง คดีที่มี
ปัญหายุ่งยากและสลับซับซ้อน หรือคดีที่มีทุนทรัพย์สูงและคาดว่าจะต้องต่อสู้คดีกันจนถึงศาลฎีกา หรือต้องเสียหายเป็นร้อยเป็น
พันล้านบาท ก็มายุติกันได้ในชั้นไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความเป็นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อสอบถามคู่ความแล้วก็พอจะสรุปเหตุ
ผลได้หลายอย่างเช่นเพราะ

- ผู้พิพากษาซึ่งทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือในความเป็นกลาง และสามารถชี้ถึงสิทธิหน้าที่ของคู่ความได้
อย่างชัดเจน
- คู่ความได้มีโอกาสได้พูดคุยกันด้วยเหตุด้วยผล เนื่องจากหลังเกิดเหตุพิพาทจนกระทั่งฟ้องร้องแล้วยังไม่เคยพูด
จากกันเลย
- คู่ความได้รู้ถึงข้อดีข้อเสียในการดำเนินคดี และเลือกเอาสิ่งที่ดีกว่า ฯลฯ

เมื่อได้รับทราบถึงประโยชน์ของการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความแล้ว แต่หลาย ๆ ท่านอาจจะยังไม่ทราบว่า
ศาลแพ่งมีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร จึงขอแนะนำระเบียบศาลแพ่งในเรื่องการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความกล่าว
ไว้ ณ ที่นี้ ดังนี้

* ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลแพ่ง อาจารย์พิเศษคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช : LL.M. TEMPLE UNIVERSITY, U.S.A.

ระเบียบศาลแพ่ง
ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความ

พ.ศ. ๒๕๓๗

โดยที่การไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความในศาลถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นอันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่จะอำนวยความสะดวกกับประชาชนและช่วยบรรเทาปริมาณคดีในศาลให้ลดน้อยลงไป เพื่อให้การไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความในศาลแพ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปโดยเรียบร้อย จึงให้วางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบศาลแพ่งว่าด้วยการไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความ พ.ศ. ๒๕๓๗"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ เป็นต้นไป

หมวด ๑

นิยาม

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง

"รองอธิบดี" หมายความว่า รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง

"ผู้ไกล่เกลี่ย" หมายความว่า ข้าราชการตุลาการในศาลแพ่งซึ่งศาลแพ่งมีคำสั่งให้เป็นผู้ไกล่เกลี่ย

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการและลูกจ้างซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานในเรื่องการไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิด

การประนีประนอมยอมความ

หมวด ๒

ผู้ไกล่เกลี่ย

ข้อ ๔ ให้อธิบดีมีคำสั่งตั้งข้าราชการตุลาการในศาลแพ่งเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

ข้อ ๕ อธิบดีหรือรองอธิบดี เป็นผู้มอบหมายให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการไกล่เกลี่ยคดีในเรื่องใดตามหลักเกณฑ์ในระเบียบนี้หรือตามที่เห็นสมควร

หมวด ๓ การคัดเลือกคดี

ข้อ ๖ ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนคัดเลือกสำนวนคดีที่จะส่งไกล่เกลี่ยหลังจากทั้งสองสถานเสร็จ ในกรณีไม่มีการชี้สองสถานให้คัดเลือกและส่งสำนวนให้รองอธิบดีที่ควบคุมดูแลคณะนั้นก่อนวันนัดพร้อมหรือสืบพยานไม่น้อยกว่า ๒ วัน

ในกรณีที่สืบพยานไปบ้างแล้วผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นว่าควรส่งสำนวนคดีนั้นไปไกล่เกลี่ยก็ให้ส่งสำนวนเกรงอธิบดีที่ควบคุมดูแลคณะนั้นก่อนวันนัดครั้งต่อไปไม่น้อยกว่า ๒ วัน

ข้อ ๗ สำนวนคดีใดที่จะส่งไปไกล่เกลี่ย ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจกรายงานกระบวนการพิจารณาไว้ แล้วส่งสำนวนให้รองอธิบดีที่ควบคุมดูแลคณะนั้น ๆ

ข้อ ๘ อธิบดีหรือรองอธิบดีที่ควบคุมดูแลคณะนั้น ๆ อาจพิจารณาเห็นสมควรให้ส่งสำนวนคดีเรื่องใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไปไกล่เกลี่ยก็ได้

ข้อ ๙ สำนวนคดีใดที่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนหรือรองอธิบดีได้คัดเลือกแล้ว ตามข้อ ๖ หรือข้อ ๘ ตามลำดับ หากรองอธิบดีที่ควบคุมดูแลหรืออธิบดีแล้วแต่กรณีเห็นว่าสำนวนคดีเรื่องนั้นไม่สมควรไกล่เกลี่ย รองอธิบดีหรืออธิบดีอาจสั่งให้ส่งสำนวนคืนผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปก็ได้ สำนวนคดีใดที่อธิบดีหรือรองอธิบดีมอบหมายให้ผู้ไกล่เกลี่ยคนใดแล้ว ให้ตั้งสำนวนประนีประนอมยอมความแล้วผูกติดกับสำนวนหลัก

ข้อ ๑๐ ประเภทคดีอันน่าที่จะส่งไปไกล่เกลี่ยได้แก่ คดีละเมิด คดีผิดสัญญา คดีกู้ยืม คดีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นโจทก์ หรือคดีที่คู่ความมีความสัมพันธ์กันในทางใด ๆ มาก่อนเป็นต้น ทั้งนี้ ให้พิจารณาว่าหากส่งไปให้ไกล่เกลี่ยแล้วน่าจะมีทางตกลงกันได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นสมควรจะไกล่เกลี่ยคดีดังกล่าวด้วยตนเอง

ข้อ ๑๑ การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนอกจากการไกล่เกลี่ย ให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

หมวด ๔ การดำเนินการไกล่เกลี่ย

ข้อ ๑๒ เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยได้รับสำนวนคดีแล้ว ให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดความประนีประนอมยอมความในศาลโดยไม่ชักช้า ตามที่เห็นสมควรและเป็นธรรมแก่คู่ความ

ข้อ ๑๓ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจดำเนินการนัดหมายให้คู่ความมาศาลพร้อมกัน หรืออาจนัดหมายให้ไปพร้อมกันในสถานที่ใด ๆ เพื่อที่จะได้ให้มีการพร้อมกันของคู่กรณีทุกฝ่ายก็ได้

ข้อ ๑๔ ให้ผู้ไกล่เกลี่ยหรือเจ้าหน้าที่แจ้งให้คู่ความทราบว่าข้อเท็จจริงและการดำเนินการในชั้นไกล่เกลี่ยคู่ความไม่อาจนำไปใช้เป็นพยานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ของศาลได้ แล้วให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน เว้นแต่เป็นเรื่องที่มีความสมัครใจรับกันเองในประเด็นข้อพิพาทและไม่ขัดต่อกฎหมาย

ข้อ ๑๕ เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการไกล่เกลี่ยแล้วเสร็จ หากคู่ความตกลงประนีประนอมยอมความกัน ให้จัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความแล้วจดยางานชั้นไกล่เกลี่ย ส่งสำนวนคืนให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนพิพากษาคามยอมต่อไป

หากคู่ความไม่ตกลงประนีประนอมยอมความ ให้ผู้ไกล่เกลี่ยจดยางานชั้นไกล่เกลี่ยแล้วส่งสำนวนคืนผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนกำหนดวันนัดพิจารณาและให้คู่ความลงลายมือชื่อทราบนัดไว้ในรายงานชั้นไกล่เกลี่ย

ในกรณีตามวรรคสอง หากคู่ความยอมรับกันในประเด็นข้อพิพาทใดให้ผู้ไกล่เกลี่ยบันทึกไว้ในรายงานชั้นไกล่เกลี่ยดังกล่าวด้วย

ข้อ ๑๖ ในกรณีตามข้อ ๑๕ วรรคสอง ให้เจ้าหน้าที่แยกสำนวนประนีประนอมยอมความแล้วเก็บไว้เป็นความลับ เว้นแต่รายงานชั้นไกล่เกลี่ยฉบับที่ส่งสำนวนคืนให้คดีไว้ในสำนวนหลัก แต่ให้สำเนาไว้ในสำนวนประนีประนอมยอมความด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๗

(นายสุวิทย์ ธีรพงษ์)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง